

ПРОПОРЦІЙНА ВИБОРЧА СИСТЕМА

1

Пропорційна виборча система: сутність, ознаки

2

Різновиди пропорційної виборчої системи

3

Методи визначення результатів пропорційного голосування:

- метод виборчої квоти
- метод дільників

4

Переваги й недоліки пропорційної виборчої системи

1

Пропорційна виборча система: сутність, ознаки

СУТНІСТЬ ПРОПОРЦІЙНОЇ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ

депутатські мандати розподіляються між партіями пропорційно кількості голосів, зібраний кожною з них в межах виборчого округу

ДЕ?	КОЛИ?
Бельгія	1889
Швейцарія	1891-1893
Фінляндія	1906

Відмінності мажоритарної і пропорційної систем

Мажоритарна система

- ✓ В основі - принцип **більшості**;
- ✓ розподіл мандатів **між індивідуальними кандидатами**;
- ✓ **одномандатні** округи;
- ✓ голосування **за особистості**.

Пропорційна система

- ✓ В основі – принцип **пропорційності**;
- ✓ розподіл мандатів **між партіями**;
- ✓ **багатомандатні** округи;
- ✓ голосування **за партійні списки**.

Виборчий бюлетень (зразок)

BULETIN DE VOT
 ALEGERI PARLAMENTARE
 2019
 Circumscripția națională

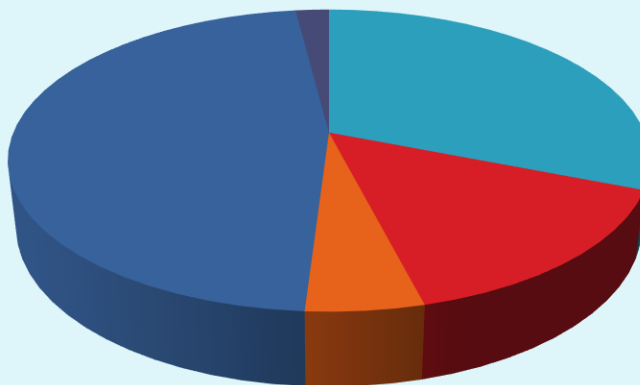
	PARTIDUL DEMOCRAT DIN MOLDOVA	☐
	BLOCUL ACUM DA PAS	☐
	PARTIDUL COMUNIȘTILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA	☐
	PARTIDUL SOCIALIȘTILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA	☐
	PARTIDUL ȘOR	☐
	MIȘCAREA ANTIMAFIE	☐
	PARTIDUL NOSTRU	☐
	PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL	☐
	PARTIDUL VOINȚA POPORULUI	☐
	PARTIDUL REGIUNILOR	☐
	PARTIDUL DEMOCRAȚIA ACASĂ	☐
	MIȘCAREA PROFESIONIȘTILOR SPERANȚA - НАДЕЖДА	☐
	PARTIDUL PATRIA - РОДИНА	☐
	PARTIDUL VERDE ECOLOGIST	☐
	PARTIDUL LIBERAL	☐

Виборчий (загороджувальний) бар'єр - це мінімальна кількість голосів, яку повинна набрати партія для отримання депутатських мандатів

Мета застосування:

- уникнути представництва дрібних партій;
- укрупнити партійні фракції в парламенті;
- забезпечити стабільність парламенту і уряду.

Партія №5 не отримала місць в парламенті, оскільки набрала голосів менше встановленого бар'єру.

- Партія №1 31%
- Партія №2 15%
- Партія №3 5%
- Партія №4 47%
- Партія №5 2%

В Україні: 1998-2002 рр. – 4%,
2006-2007 рр. – 3%,
2012-2019 рр. – 5%

Втрата голосів, поданих за дрібні партії

Підсумки парламентських виборів 2007 р. в Україні

за **20 партій** -
22.94 млн.
голосів

мандати
отримали
5 партій -
20,66 млн.
голосів

за **15 партій** -
близько **2,5**
млн. голосів -
проігноровані

За кількістю виборчих округів:

Система повного пропорційного представництва

- єдиний багатомандатний виборчий округ
- загальнонаціональні партійні списки
- Ізраїль, Нідерланди, Україна (2006-2007)

Система обмеженого пропорційного представництва

- декілька багатомандатних виборчих округів
- регіональні партійні списки
- Австрія, Греція, Іспанія

За принципом розташування кандидатів :

- ▶ система **звичайних списків** - розташування прізвищ кандидатів в алфавітному порядку

Звичайний список	
1. Агошков О.В.	
2. Азаров М.Я.	
3. Ахметов Р.Л.	
4. Богуслаєв В.О.	
5. Чорновіл Т.В.	
6. Янукович В.В.	
7. Янукович В.Ф.	

- ▶ система **жорстких списків** - розташування прізвищ кандидатів у пріоритетному порядку

Жорсткий список	
1. Янукович В.Ф.	
2. Чорновіл Т.В.	
3. Азаров М.Я.	
4. Ахметов Р.Л.	
5. Богуслаєв В.О.	
6. Янукович В.В.	
7. Агошков О.В.	

За впливом виборців на розташування кандидатів у списку:

система **закритих (твердих)** списків

виборець голосує за партію і не може виразити свою перевагу окремим кандидатам

Оберіть єдину партію

(закриті партійні списки)

Ліберальна партія

1. Андрій Андрійченко
2. Сергій Сергієнко
3. Іван Іванчук

Соціалістична партія

1. Олексій Трачук
2. Володимир Величковський
3. Павло Іванов

Консервативна партія

1. Михайло Грушевський
2. Марія Андропова
3. Ігор Молотов

система **відкритих (м'яких)** списків

виборець голосує за партію і водночас виражає перевагу комусь з її кандидатів

Оберіть єдину партію та 3 кандидатів (якщо трьохмандатний округ)

(відкриті списки)

Ліберальна партія

1. Андрій Андрійченко
2. Сергій Сергієнко
3. Іван Іванчук

Соціалістична партія

1. Олексій Трачук
2. Володимир Величковський
3. Павло Іванов

Консервативна партія

1. Михайло Грушевський
2. Марія Андропова
3. Ігор Молотов

Виборчий бюлетень місцеві вибори 25 жовтня 2020 року

Багатомандатний виборчий округ з виборів депутатів
Київської міської ради

Територіальний виборчий округ №6
Виборча дільниця №543 345

ПЕРШИЙ КРОК

Зробіть позначку «плюс» або іншу, яка засвідчує
ваше волевиявлення у лівому квадраті проти назви
місцевої організації політичної партії

ДРУГИЙ КРОК

Занесіть в трафарет номер обраного Вами
кандидата зі списку політичної партії,
яку ви обрали (за бажанням)

1 Партія помідорів
Помідор Помідорович Помідорич

01 Херсонський П.К.
02 Уманський Г.Н.
03 Жовта К.Г
04 Рожевий Л.Н.

05 Червона П.К.
06 Гнилий Г.Н.
07 Бурий К.Г
08 Чорний Л.Н.

2 Яблучна партія
Кисляк Краснович Подільський

01 Джонатан П.К.
02 Голден Г.Н.
03 Слава К.Г
04 Жовтобока Л.Н.

05 Кисляк П.К.
06 Соковита Г.Н.
07 Червоний К.Г
08 Побита Л.Н.

3 За стиглу вишню
Вишня Остап Миколайович

01 Кисла П.К.
02 Солодка Г.Н.
03 Кислосолодка К.Г
04 Крадена Л.Н.

05 Сусідський П.К.
06 Дачний Г.Н.
07 Схрещений К.Г
08 Чорна Л.Н.

4 Черешньократи
Мелітопольська Еліта Цукрівна

01 Мелітопольський П.К.
02 Мелітопольський Г.Н.
03 Жовтий К.Г
04 Ринковий Л.Н.

05 Черкаська П.К.
06 Бесарабський Г.Н.
07 Бурий К.Г
08 Чорний Л.Н.

5 Бджоли за мед
Бджола Вікторія Андріївна

01 Липовий П.К.
02 Гречка Г.Н.
03 Обжалена К.Г
04 Трутень Л.Н.

05 Вулик П.К.
06 Сота Г.Н.
07 Польова К.Г
08 Муха Л.Н.

6 Кавуни домашні
Кавунка Баржа Дніпровна

01 Каховка П.К.
02 Каховський Г.Н.
03 Голопристанський К.Г
04 Оброблена Л.Н.

05 Гнилуватий П.К.
06 Гнилий Г.Н.
07 Рожева К.Г
08 Смуґаста Л.Н.

Різновиди системи відкритих списків

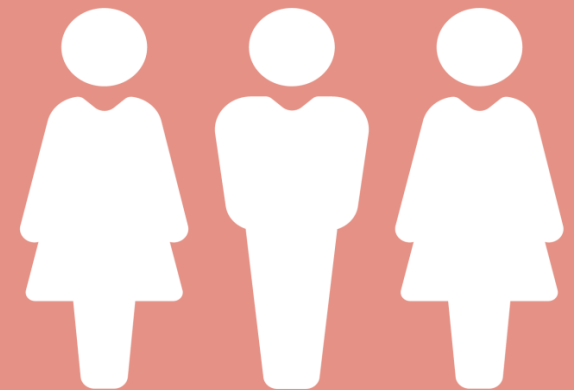

Висування кандидатів виключно політичними партіями

Партія формує 2 типи списків: загальнодержавний та регіональні списки у кожному регіоні

При формуванні списків партії зобов'язані дотримуватися принципу: у кожній п'ятірці кандидатів не менше двох осіб кожної статі

Методи визначення результатів пропорційного голосування

3.1. МЕТОД ВИБОРЧОЇ КВОТИ

Виборча квота (виборчий метр) – мінімальне число голосів, необхідне для отримання одного депутатського мандату

**Метод Томаса Гейра
(природна квота)**

$$Q = V / M$$

Партія	Кількість отриманих голосів	Загальна кількість голосів, V	Загальна кількість мандатів, M	Виборча квота, Q	Кількість мандатів
Партія А	60 000	100 000	10	100000 : 10 = 10 000	6
Партія Б	40 000				4

НЕДОЛІК: залишки голосів,
нерозподілені мандати

МЕТОД ВИБОРЧОЇ КВОТИ

Метод Едуарда Гаґенбах-Бішоффа

$$Q = V / (M + 1)$$

Метод Генрі Друпа

$$Q = V / (M + 1) + 1 \dots$$

Модельний багатомандатний округ

5 партій

6 мандатів

Партії	Голоси
А	20.000
Б	16.000
В	34.000
Г	43.000
Д	37.000

150.000

Розподіл мандатів за квотами Гейра, Гаґенбах-Бішоффа, Друпа

Партії	Голоси	Квота Гейра, $Q=V/M$	Мандати за квотою Гейра	Квота Гаґенбах- Бішоффа, $Q=V/(M+1)$	Мандати за квотою Гаґенбах- Бішоффа	Квота Друпа, $Q=$ $V/(M+1)+1$	Мандати за квотою Друпа
А	20.000	25.000	0	21.429	0	18.750	1
Б	16.000		0		0		
В	34.000		1		1		
Г	43.000		1		2		
Д	37.000		1		1		
Разом	150.000	-	3	-	4	-	5

$$150.000 : 6 = 25.000$$

$$150.000 : (6+1) = 21.429$$

$$150.000 : (6+2) = 18.750$$

Правила вторинного розподілу

**Метод О.Гамільтона
(найбільшого залишку)**

**Метод Т.Джефферсона
(найбільшої середньої)**

Розподіл мандатів за квотою Гейра та методом найбільшого залишку

Партії	Голоси	Мандати, I етап (за квотою Гейра)	Використані голоси	Залишок голосів	Мандати II етап	Мандати підсумок
А	20.000	0	0	<u>20.000</u>	1	1
Б	16.000	0	0	<u>16.000</u>	1	1
В	34.000	1	25.000	9.000	0	1
Г	43.000	1	25.000	<u>18.000</u>	1	2
Д	37.000	1	25.000	12.000	0	1
Разом	150.000	3	75.000	75.000	3	6

сприяє невеликим партіям

Розподіл мандатів за квотою Гейра та методом найбільшої середньої

Партії	Голоси	Мандати, I етап (за квотою Гейра)	Середня, $Z=v/(m+1)$	Мандати, II етап	Мандати, підсумок
А	20.000	0	<u>20.000</u>	1	1
Б	16.000	0	16.000	0	0
В	34.000	1	17.000	0	1
Г	43.000	1	<u>21.500</u>	1	2
Д	37.000	1	<u>18.500</u>	1	2
Разом	150.000	3	-	3	6

сприяє великим партіям

3.2. Метод дільників

послідовне ділення числа голосів, отриманих кожним партійним списком, на визначену серію дільників

Метод Віктора Д'Ондта

1

- число отриманих кожною партією голосів поділити послідовно на ряд натуральних чисел, починаючи з одиниці (на 1, 2, 3, 4...)

2

- частки від ділення розташувати в збутному порядку

3

- розподіляти по одному мандату тим спискам, яким відповідають найбільші частки від ділення до вичерпання кількості мандатів

Розподіл мандатів за методом дільників Д'Ондта

Партії	:1	:2	:3	Мандати
А	<u>20.000</u>	10.000	6.666	1
Б	16.000	8.000	5.333	0
В	<u>34.000</u>	17.000	11.333	1
Г	<u>43.000</u>	<u>21.500</u>	14.333	2
Д	<u>37.000</u>	<u>18.500</u>	12.333	2
Разом	-	-	-	6

43.000, 37.000, 34.000, 21.500, 20.000, **18.500**,
17.000, 16.000, 14.333, ...

сприяє великим партіям

Розподіл мандатів за методом Імперіалі та «датським» методом

Партії	Метод Імперіалі				«Датський» метод			
	:2	:3	:4	Мандати	:1	:4	:7	Мандати
А	10.000	6.666	5.000	0	<u>20.000</u>	5.000	2.857	1
Б	8.000	5.333	4.000	0	<u>16.000</u>	4.000	2.285	1
В	<u>17.000</u>	<u>11.333</u>	8.500	2	<u>34.000</u>	8.500	4.857	1
Г	<u>21.500</u>	<u>14.333</u>	10.750	2	<u>43.000</u>	<u>10.750</u>	6.142	2
Д	<u>18.500</u>	<u>12.333</u>	9.250	2	<u>37.000</u>	9.250	5.285	1
Разом	-	-	-	6	-	-	-	6

сприяє найвпливовішій партії

сприяє малим партіям

Розподіл мандатів за методом Сен-Лагю (звичайним і модифікованим)

Партії	Метод Сен-Лагю				Модифікований метод Сен-Лагю («скандинавський»)			
	:1	:3	:5	Мандати	:1,4	:3	:5	Мандати
А	<u>20.000</u>	6.666	4.000	1	<u>14.285</u>	6.666	4.000	1
Б	<u>16.000</u>	5.333	3.200	1	11.428	5.333	3.200	0
В	<u>34.000</u>	11.333	6.800	1	<u>24.285</u>	11.333	6.800	1
Г	<u>43.000</u>	<u>14.333</u>	8.600	2	<u>30.714</u>	<u>14.333</u>	8.600	2
Д	<u>37.000</u>	12.333	7.400	1	<u>26.428</u>	<u>12.333</u>	7.400	2
Разом	-	-	-	6	-	-	-	6

**сприяє менш впливовим
партіям**

сприяє середнім партіям

**Закон України
«Про вибори народних
депутатів України»
(ст. 98, ч. 7-9)**

**Закон України
«Про місцеві вибори»
(ст. 86, ч. 3, 6-7)**

**метод Гейра +
правило найбільшого
залишку**

4

Переваги й недоліки пропорційної виборчої системи

(на семінарське заняття)

+

-

Дякую за увагу!

